

ונקדשותי...

הכוון חינוכי-רוחני להוראת סוגיות צניעות
ובינו לבינה במסכת סנהדרין

עורך: יונה גודמן

איסור ייחוד

מהותו וחשיבותו

- סנהדרין כא, ע"ב; כב, ע"א -

הרב יצחק שילת | ר"מ בישיבת ההסדר מעלה אדומים

*אמר רב יהודה אמר רב: באותה שעה גזרו על הייחוד ועל הפנויה.
אמר רב שמן בר אבא: בוא וראה כמה קשיין גירושין שהרי דוד המלך
התירו לו לייחד ולא התירו לו לגרש.*

בקרב בני האדם שייך הנושא המיני לתחום המכוסה והמוסתר. כל נער נחשף לתופעת המשיכה המינית בזמן שונה מחברו, ואצל כל אחד זו חוויה אישית, המתרחשת בחדרי חדרים, ומעצם טבעה מוסתרת מעיני הרבים. חוויית המשיכה המינית היא חוויה מסעירה, המעוררת רגשות עזים כגון תשוקה, פחד, בושה, מבוכה וכד'.

גם כאשר האדם מתבגר, התחום המיני נשאר מוצנע. אפילו האנשים הפרוצים ביותר אינם מקיימים יחסי מין בפרהסיא. קשרי אישות הם במהותם אינטימיים, דהיינו מתקיימים בין בני זוג באופן שכל אחד מפנה את כולו, פיסית ונפשית, אל השני ורק אליו. מאמר התורה "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" (בראשית ב, כד) אינו רק מצווה, אלא גם תיאור מציאות וחוק טבע.

התורה מעוניינת שכל איש ידבק באשתו, כלומר: יישא לו אישה ובה ידבק. אבל, מה לעשות, המשיכה המינית, היצר המיני, פועלים לא רק בין איש לאשתו. כל אישה עלולה למשוך מבחינה מינית כל איש וכן להפך, וכידוע יש מצבים בהם גם בני אותו המין עלולים להימשך זה לזה.

אחת המגמות העיקריות של התורה היא להרבות קדושה בענייני עריות. רמב"ם בהקדמת 'משנה תורה', מסביר כי קרא לספר שבו הוא עוסק באיסורי

ערייות ובמאכלות אסורות ספר 'קדושה', כי באלה הבדיל הקב"ה את עם ישראל מהגויים.⁴¹ וכך אנו אומרים בברכת הקידושין בחתונה: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על העריות... ברוך אתה ה' **מקדש** עמו ישראל על ידי חופה וקידושין". על כן אך טבעי ומובן שהתורה אוסרת ייחוד עם העריות, כלומר: עם מי שאסור לקיים אתן יחסים, שכן זהו מכשול גדול האורב לאדם. כאשר שניים נמצאים לבדם, באין רואה, עלול היצר המיני להשתלט על האדם ולגרום לו לעשות את מה שלא ראוי לעשות; את מה שאילו היו רואים אותו הוא לא היה עושה; את מה שהמצפון אומר לו לא לעשות, ורק העובדה שאין מישהו בסביבה מאפשרת לו להיכשל בו.

שמה תאמר: ניתן להבין את נכונות האיסור ביחס לנער ולנערה שאוהבים זה את זה ורוצים "לשמור נגיעה", או לגבי איש ואישה בני אותו גיל המכירים זה את זה ויכול להיווצר ביניהם קשר כלשהו. אבל למה הדבר אסור גם בין איש ואישה שאין ביניהם שום קשר, או בין בחור צעיר לדודה זקנה שאינה מעוררת בו כל תחושה? את התשובה לשאלה זו צריך לחלק לשני חלקים:

א. ליצר הרע אין גבולות, וכפי שניסחו זאת חז"ל: "אין אפטרופוס לעריות" (סוכה נב, ע"א). גם פגישה מקרית בין איש לאישה שנמצאים לבדם זה עם זה יכולה להיגמר בזה שמשהו יתעורר בתחום המשיכה המינית, והיצר הרע ינסה את מזלו. תשאלו כל נערה האם לא קרה לה אי פעם שמישהו לא מוכר ניסה לנגוע בה או להידחק אליה בשבתה בתמימות על ספסל באוטובוס.

ב. יש מושג בסיסי בהלכה - ולהבדיל, גם בחוקי בני האדם - שנקרא "לא פלוג". אם רוצים שערך מסוים יכובד עליו להיות חוק השווה לכול. חוק לא יכול להיות מותאם לכל בן אדם בנפרד ולכל מקרה ספציפי לחוד. "נתת דבריך לשיעורין" גורם לערעור החוק. כאשר החוק הוא אחיד - ידוע שאין מקום לפלפולים ולחילוקים, וכך החוק נשמר. אילו הלכות ייחוד היו מבדילות בין מקרים שונים על פי גיל, רמות היכרות ועוד - בפועל לא היה נשמר האיסור, ולא הייתה מושגת המטרה. כאשר יודעים שאסור להתייחד עם אישה, תהיה מי שתהיה (כמובן חוץ מהמשפחה הבסיסית, שרצוי שתחיה ביחד) - נחסכות התלבטויות והדברים ברורים וחתוכים. מי ששומר את ההלכה ככתבה וכלשונה לא יבוא לידי מכשול.

41. הערת עורך: בעניין זה ראו גם את הראיון עם מו"ר הרב חיים דרוקמן שליט"א בחוברת זו.

משמעות הדבר לגבי נער בגיל תיכון היא, בראש ובראשונה, שעליו להימנע מייחוד עם נערה שיש לו קשר עמה. כשנמצאים ביחד בחדר, יש להקפיד שדלת החדר תהיה פתוחה לגמרי ושיהיה עוד מישהו בבית. אם נמצאים בחוץ - ראוי להקפיד שלא להימצא במקום או בשעה שאין בהם עוברים ושבים. לגבי ייחוד עם נשים אחרות: בשביל לדעת איך לנהוג צריך ללמוד את הלכות ייחוד (חוברו בדורנו כמה ספרים וחוברות בנושא זה), ואפשר לבחור לנהוג לפי הדעות המקלות. כאמור, שמירת ההלכה היא המפתח לחיים נכונים על פי ערכי התורה.